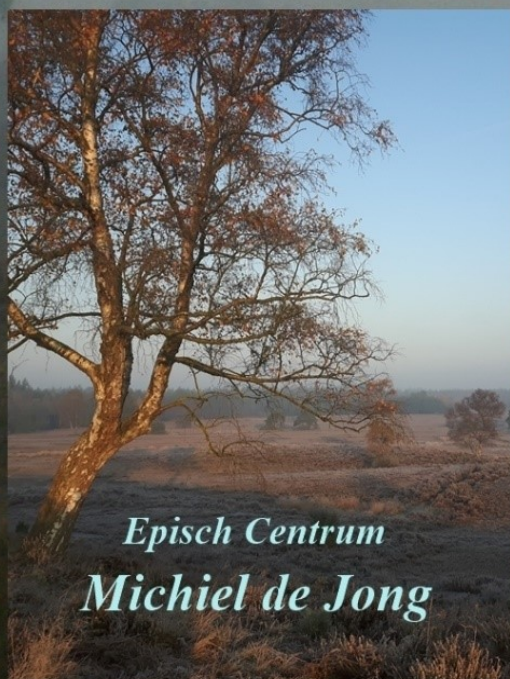

*Toekomstvisie Hertenkamp & Nieuwe Vijver
Een intense
natuur beleving*

*Episch Centrum
Michiel de Jong*

&

Emmelies Jordens

Inhoudsopgave

<i>Toekomst Visie Hertenkamp / Nieuwe Vijver;</i>	3
<i>Een intense Natuurbeleving</i>	3
De Hertenkamp	4
De Konijnenberg	7
De Stal van de Hertenkamp, Informatiecentrum	8
De Nieuwe Vijver	10
De mobiele kiosk	13
Parkeergelegenheid	13
Met vrijwilligers werken	13
Toegankelijkheid Hertenkamp & Nieuwe Vijver	14
Verkeersveiligheid	15
Financiën	16
Respect voor Flora en Fauna	16

Toekomst Visie Hertenkamp / Nieuwe Vijver;

Een intense Natuurbeleving

Het gebied de Renderklippen, het glooiende stuwwallandschap met zijn uitgestrekte bossen en heide maakt Epe een geliefde en bijzondere gemeente.
In de prachtige natuur van Epe kun je volop genieten en in contact zijn met de natuur met haar flora en fauna.

In het gebied De Renderklippen zijn de hertenkamp, de Nieuwe Vijver en de konijnenberg gelegen.

Deze zijn een begrip voor een groot deel van Nederland.

Het Groene Goud van de Gemeente Epe.

Het is de wens van de gemeente om de omgeving Hertenkamp - Nieuwe Vijver te verbeteren in een vorm die maatschappelijk gedragen wordt en dit gebied financieel rendabel maakt.

Het is in de afgelopen periode duidelijk geworden, dat de meeste betrokkenen graag willen dat de Hertenkamp en de Konijnenbult behouden blijven en dat alle natuurwaarden, de rust en de stilte uitgangspunt zijn.

De kaders van dit plan zijn duidelijk, namelijk de bestemmingsplannen die op dit gebied rusten, zoals de wet- en regelgeving voor Natura-2000 waar de Renderklippen onder valt.

De toekomstvisie van Hertenkamp / Nieuwe Vijver die wij hierbij presenteren, is ontstaan vanuit de gedachte dat wij een deel zijn van een groter geheel. Voor dit groter geheel zijn wij allen verantwoordelijk.

Wie de natuur echt leert kennen en waarderen, zal zich hiermee gaan verbinden en er dan ook beter zorg voor dragen.

“Today at one with Nature” is wat wij de bezoeker willen laten ervaren.

Wij hebben getracht een plan te creëren dat rekening houdt met de natuurwaarden en de wensen van alle betrokken partijen.

De Hertenkamp

De omgeving Hertenkamp-Nieuwe Vijver zien wij als een overgangsgebied van het bewoonde gedeelte van de gemeente Epe naar de uitgestrekte natuur.

De Hertenkamp willen wij met deze achterliggende gedachte transformeren naar een meer natuurlijke Hertenkamp met een organische vorm.

Zo min mogelijk rechte stukken raster, maar met afgeronde vormen werken.

De Hertenkamp was vroeger, ondanks zijn rechte vorm, een veel natuurlijker Hertenkamp met een klein aantal Herten.

Het is mooi wanneer de Hertenkamp van nu uitgebreid wordt door het achterliggende stuk bos erbij te betrekken, waardoor de Herten op een natuurlijker manier kunnen leven en zich verschuilen.

Het maken van een poel binnen de Hertenkamp vormt een waardevolle aanvulling, zodat Herten kunnen drinken en een Zoel plek hebben (plek om te badderen). De aanwezigheid van een poel brengt leven en trekt dieren aan zoals Amfibieën, IJsvogel en Insecten.

Met de grond die ter plaatse vrij komt door het maken van de poel, wordt glooiing in het terrein aangebracht waardoor deze een meer natuurlijke uitstraling krijgt en harmonieus in de omgeving past. Het aanbrengen van glooiing kan hier en daar ook buiten de Hertenkamp voortgezet worden. Per slot van rekening is de Hertenkamp gelegen aan de voet van de stuwwal met zijn glooiende heuvels.

De grond zal opnieuw ingezaaid worden met een kruidenrijk roodwildmengsel, dat goed voor de Herten is en biodiversiteit stimuleert.

Als we er van uit gaan, dat wij de bezoeker kennis willen laten maken met dieren die hier in het wild leven, dan zou het goed zijn om **uiteindelijk** het Edelhert te introduceren in de Hertenkamp in plaats van het Damhert.

Het is aan te raden het aantal Herten aan te passen. Bijvoorbeeld één Hertenbok met drie Hinden, niet meer, zou meer in overeenstemming zijn met de leefruimte in de hertenkamp en er voor zorgen dat de Hertenkamp zich op een mooie en natuurlijke manier kan ontwikkelen.

Wanneer er in de toekomst gekozen wordt voor het Edelhert dan kunnen de jonge Herten bijvoorbeeld van de Recreatie- & Hertenboerderij De Weerd bij Nijbroek komen, omdat deze dieren al gewend zijn aan een leven binnen een afrastering.

Overwegingen voor het plaatsen van de afrastering

Voor de palen kan gebruik worden gemaakt van composiet, Robinia pseudoacacia of metaal. Bij het gebruik van metalen of composiet palen, hoeven er geen bomen, Robinia (Acacia's) gekapt te worden. Maar composiet blijft kunststof en wij willen dit niet in de natuur. Ook al wordt het gerekend tot de duurzame producten omdat het gemaakt is van gerecycled materiaal en onderhoudsvriendelijk is.

Robiniahout is duurzaam en ecologisch verantwoord. Echter wat ons betreft, hoe minder bomen er gekapt worden hoe beter, waar dan ook ter wereld. Zie ook deze links.

<https://vimeo.com/ondemand/intelligenttrees>

<https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2019-2020/in-de-ban-van-het-bos.html>

Een optie is een volledig metalen afrastering. Deze is gebruikt bij de renovatie van de

Hertenkamp bij het Koepelbos.

Wanneer de afrastering vervangen wordt zouden er ook doorgangen geplaatst kunnen worden voor Dassen. Mocht de Das zich geroepen voelen om te foerageren in de Hertenkamp, dan zou dit natuurlijk heel mooi zijn.

Afrastering Herten:

[https://www.poda-](https://www.poda-omheiningen.nl/upload_dir/docs/Downloads/PDF/FenceStandards/Wildafrastering-type-K-208.pdf)

[omheiningen.nl/upload_dir/docs/Downloads/PDF/FenceStandards/Wildafrastering-type-K-208.pdf](https://www.poda-omheiningen.nl/upload_dir/docs/Downloads/PDF/FenceStandards/Wildafrastering-type-K-208.pdf)

Everzwijnen?

Het is het overwegen waard om te kijken of Everzwijnen gehouden kunnen worden in een afgeschermd stuk van de Hertenkamp. Het Zwijn zou een passende toevoeging zijn in dit plan; echter Zwijnen zijn niet zonder meer gemakkelijk te houden. Zij zetten de grond geheel om en kunnen lastig zijn voor de verzorger. Niettemin de moeite waard om dit te onderzoeken.

De eventuele zwijnen moeten binnen een aparte afrastering gehouden worden, die zo hoog is dat de ze er niet uit kunnen, maar de Herten er wel in. Deze afrastering wordt gecamoufleerd met Bosschages en takken, zodat deze wegvalt in de omgeving. De Zwijnen krijgen een eigen poel.

Afrastering Zwijnen:

[https://www.poda-](https://www.poda-omheiningen.nl/upload_dir/docs/Downloads/PDF/FenceStandards/Afrastering%20voor%20wilde%20ozwijnen%20type%20D-096.pdf)

[omheiningen.nl/upload_dir/docs/Downloads/PDF/FenceStandards/Afrastering%20voor%20wilde%20ozwijnen%20type%20D-096.pdf](https://www.poda-omheiningen.nl/upload_dir/docs/Downloads/PDF/FenceStandards/Afrastering%20voor%20wilde%20ozwijnen%20type%20D-096.pdf)

Een vergelijkbare Hertenkamp met Herten en Zwijnen is te vinden bij Apeldoorn in het Park Berg en Bosch.

De Konijnenberg

Deze kan gaan bestaan uit één ruimte, waar bijvoorbeeld alleen Fazanten, Patrijzen en het wilde Konijn in verblijven.

Onderbouwing keuze van diersoorten

Waarom Edelherten, Zwijnen, Fazanten en Patrijzen?

Wij willen de bezoeker kennis laten maken met een deel van de Fauna van de Renderklippen.

Fazanten en Patrijzen waren hier vroeger, deze omgeving was hun natuurlijke habitat.

Het Damhert, de Geiten, Pauwen, Konijnen, Duiven (althans deze soorten) en kalkoenen horen hier van oorsprong niet thuis. Deze dieren zijn meer op hun plaats bij een kinderboerderij.

Ter Overweging; Een Kinderboerderij bij het Veluws Museum Hagedoorns Plaatse.

Geschikte Bepanting

Voor de Hertenkamp; Gaspeldoorn en Taxus (van oorsprong de naaldboom voor deze gebieden) vormen een goede beschutting en bescherming voor de dieren.

De Konijnenberg; Het planten van struiken en grassen en neerleggen van boomtoppen zal zorgen voor een natuurlijke uitstraling en biedt tevens een natuurlijke schuilplek.

Het toekomstbeeld;

Een bezoek aan de Hertenkamp en de Konijnenbult wordt spannender voor de bezoeker. Het is niet van vanzelfsprekend dat je direct een Hert of Zwijn ziet, je moet misschien zelfs zoeken. Het is een soort van *Wild spotten*, maar wel met 100% garantie dat je de Herten / Zwijnen gaat zien.

De Stal van de Hertenkamp, Informatiecentrum

Bij de nieuwe Hertenkamp wordt een pad gemaakt, dat de bezoeker via een brugje over de poel naar de stal van de Hertenkamp leidt.

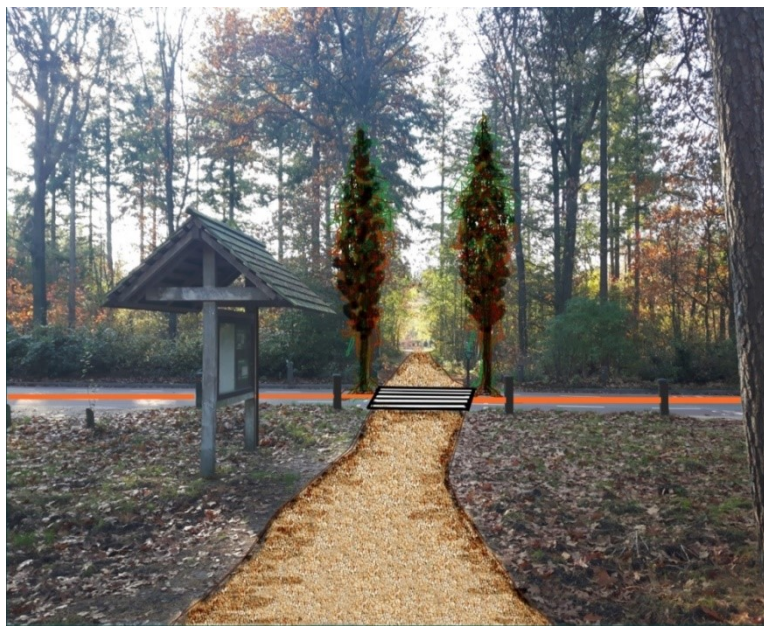
De stal wordt een kleinschalig informatie centrum.

Hierin worden horizontale openingen of ramen geplaatst waardoor de bezoeker in de Hertenkamp kan kijken (wild spotten) met in het midden een wand met informatie, waar men om heen kan lopen. Hier komt informatie over alle wandel routes, zoals het Natuurpad van het IVN, KNNV en de kinderbelevingspaden, gemaakt door Ossental, Jagerstee en Floor.

De stal is een mooie degelijke stal, die met de juiste aandacht nog wel 100 jaar mee kan gaan en zeker de moeite waard is om op te nemen in het nieuwe plan. Wat hier mooi bij kan aansluiten is een te vervaardigen informatieboekje voor kinderen. Hierin kan over de historie van het gebied worden verteld en over de natuur in deze omgeving met zijn flora en fauna. Ook kunnen er voorbeelden in worden opgenomen van activiteiten voor de kinderen. Natuurverenigingen worden ter ondersteuning bij dezen en andere projecten vanzelfsprekend betrokken.

Dit boekje kan op de scholen uitgedeeld worden en gekoppeld worden aan het initiatief “Natuureducatie” van de gemeente. Het IVN heeft hiervoor een Natuurmenu opgesteld, met leerzame en inspirerende natuuractiviteiten: van het zoeken naar waterbeestjes tot het uitpluizen van uilenbraakballen. Dit is te vinden op de gemeente site. https://www.epe.nl/in-epe/onderwerpen_41676/product/natuureducatie-natuurmenu_1393.html

De Nieuwe Vijver

De Nieuwe Vijver wordt verbonden met de Hertenkamp door het aanwezige pad gedeeltelijk te beplanten met bijvoorbeeld zuil haagbeuken of witte berken, die als wachters de bezoeker uitnodigen dit pad te gaan. De kracht van een laan is altijd de uitnodiging om te kijken wat er aan het einde is.

Dit pad kruist de Dellenweg door middel van een breed zebrapad, wat een veiliger oversteek voor de bezoeker bewerkstelligt.

De situatie van de Nieuwe Vijver is in grote lijn al goed.

De Nieuwe Vijver zou misschien nog een paar kleine toevoegingen kunnen krijgen zoals;

- Stepping Stones in het ondiepe gedeelte. Zij zijn altijd heel uitnodigend voor groot en klein.
- Een handmatige waterpomp die een grote aantrekkingskracht heeft.
- Liggende boomtoppen om in te klauteren, als natuurlijk spelelement.
- Van het pompgebouw, dat wat ons betreft weg moet, blijft de kelder bestaan en wordt vleermuizenkelder. Hierbij moeten o.a. de plasticbuizen vervangen worden door betonnen rioolbuizen en de doorgang moet veel korter worden gemaakt. Hierna zou de kelder kunnen begroeien met Klimop. Deze plant biedt de Vleermuis in de natuur al veel beschutting. Zij bloeit in de nazomer en levert stuifmeel wanneer er verder vrijwel geen andere drachtplanten meer in bloei zijn waar de insecten en bijen gebruik van kunnen maken.

De buitenkant van het toiletgebouw wordt aangepast bijvoorbeeld door er een plaggenhut omheen te maken.

Een plaggenhut of 'spitkeet' is een eenvoudige met heideplaggen bedekte hut en geeft de bezoeker een impressie van hoe de mensen vroeger op de Renderklippen leefden. Het gebouwtje past dan mooi in de omgeving en is niet aantrekkelijk voor graffiti.

Verder kunnen er nestplekken gecreëerd worden voor de ringslang, door hopen te maken van takken en blad; deze dienen afgeschermd te worden tegen de Everzwijnen.

Verder worden aan de kant van Floor struiken aangeplant zoals Gagel (rode lijst!), Brem en Gaspeldoorn. Boschases waar de dieren beschutting in kunnen vinden.

De belangrijkste argumentatie om het plan zo uit te voeren is, om de al zeer mooi en natuurlijk ontwikkelde vijver de ruimte en de rust te geven zodat Vogels en Amfibieën en andere Dieren zich er thuis gaan voelen en er een specifieke biotoop kan ontwikkelen.

Omdat dit niet samengaat met de natuurontwikkeling van de Nieuwe Vijver.

Echter hebben we de afgelopen jaren kunnen zien dat natuurontwikkeling van de Nieuwe Vijver en de kleinschalige, bescheiden recreatieve activiteiten van gezinnen, schoolklasjes en bootkamp heel goed samen gaan.

Daarbij is de huidige vijver veel te klein voor gebruik als "echte" recreatievijver. Zo'n recreatieplas zal meer publiek aantrekken, dus meer verkeer en dit is niet onze wens en gaat niet samen met het huidige, voorgestelde stikstofbeleid.

Zoals te lezen in het **NRC van 25 november**; "De Nederlandse Natuur staat er slecht voor. Habitatrichtlijn; Slechts 6 van de 52 beschermde ecosystemen, Natura 2000 in Nederland zijn er gunstig aan toe. Teveel stikstof is een van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang van de natuur.

De toestand van de natuur is cruciaal voor het stikstofdebat in Nederland. Te veel stikstof is een van de belangrijkste oorzaken van de achteruitgang van de natuurgebieden. Het leidt tot een verarming van de soortenrijkdom en hindert het herstel. Er komt in Nederland jaarlijks gemiddeld ongeveer 1.600 mol stikstof per hectare in de grond terecht."

De mobiele kiosk

Ons plan is om in vakantie perioden en op hoogtij dagen met een mobiele kiosk te werken. Deze zal de ene keer op de plek van de oude kiosk staan en andere keren bij de Nieuwe Vijver, afhankelijk van de activiteiten die er plaats vinden.

De kiosk zou de bezoeker kunnen voorzien van biologische lokaal gemaakte producten, zoals IJs, Smooties en Patat en in de winter vers gemaakte Erwtensoepp en Chocolademelk.

Horeca is genoeg in de omgeving aanwezig, zie analyse van de Hr.H. van Driem.

Een kiosk is een gemis op deze locatie. Voor de bezoeker die even snel een Frietje of een IJsje wil eten na heerlijk gewandeld te hebben over de Renderklippen. Dit maakt het bezoek compleet.

Parkeergelegenheid

Over het algemeen is er genoeg parkeergelegenheid in de omgeving, zie ingediende analyse van de Hr. H. van Driem.

De bestaande parkeerplaats achter de Hertenkamp zal een meer gestructureerde indeling moeten krijgen, zodat er meer auto's geparkeerd kunnen worden. Overweging; extra parkeer gelegenheid creëren langs de bestaande parkeerplaats aldaar.

Voor E Bikes worden 2 oplaadmogelijkheden gemaakt met een fietsenstalling. Deze zijn gelegen bij de beide kiosk-locaties.

Bij de parkeerplaats komt een duidelijk informatiebord over alle wandelroutes, zoals het Natuurpad van het IVN en het pad van de KNNV.

Met vrijwilligers werken

Er zal op projectbasis met vrijwilligers gewerkt worden.

Bijvoorbeeld; het opknappen van de Vleermuizen kelder of maken van de Plaggenhut.

Toegankelijkheid Hertenkamp & Nieuwe Vijver

Het gebied is goed bereikbaar op alle mogelijke manieren.

Met de auto kan men het gebied bereiken vanuit het dorp Epe, vanuit t'Harde, Wezep via de Dellenweg en de Vijverlaan.

Voor de Fietzers gelden ook deze routes, maar kunnen zij ook nog via de Renderklippenweg en de Hertenlaan naar het gebied. Voor Wandelaars (en Fietzers) zullen er nog paden gerenoveerd moeten worden.

Vanaf de Hertenlaan, ter hoogte van het terras van het Fletcher Hotel, kan er een pad richting de Nieuwe Vijver gemaakt worden, zonder hiervoor bomen te kappen.

Dit pad gaat dan langs de linkerkant van de heuvel.

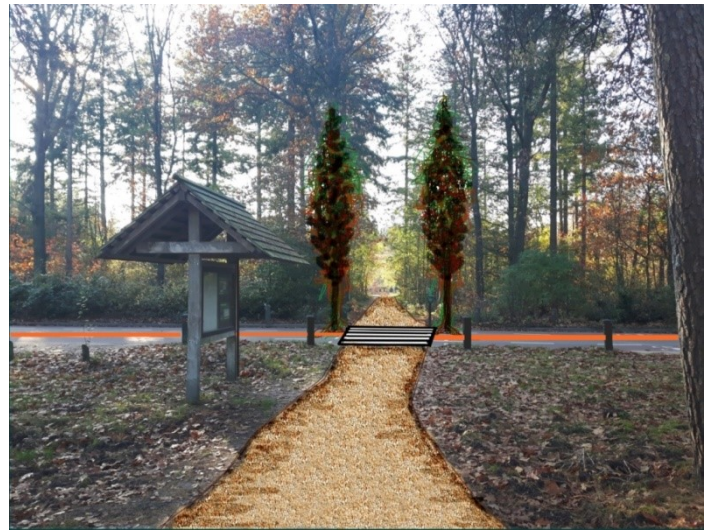
Vanaf Restaurant Floor is er al een goede verbinding met de Nieuwe Vijver.

Verkeersveiligheid

Het zou een goed besluit zijn om de parkeer gelegenheid langs de Dellenweg bij de Hertenkamp te laten vervallen. Door de auto's die daar geparkeerd worden, ontstaan er zeer gevaarlijke situaties. Ook vormen deze geparkeerde auto's een soort barricade tussen de Hertenkamp en de Nieuwe Vijver, terwijl wij deze twee juist tot een geheel willen maken. De verwijderde parkeerplaats kan dan bij de Dellenweg getrokken worden. Met de extra breedte die hierdoor ontstaat, is het mogelijk een vluchtheuvel in het midden van de Dellenweg over de totale lengte vanaf de wilddoorgang tot en met de fiets-oversteek van Renderklippenweg / Hertenlaan te maken.

Bij de oversteekplaatsen van Hertenkamp / Nieuwe Vijver en bij de Renderklippenweg/Hertenlaan worden zebrapaden aangelegd. Deze worden tevens als drempel vormgegeven.

Het gladde asfalt wordt vervangen door klinkerbestrating, wat de automobilist attendeert op een verandering van de verkeerssituatie.

Bij de oversteekplaats op de vluchstrook richting de Nieuwe Vijver, kunnen bijvoorbeeld twee zuil haagbeuken geplaatst worden. Dit om de verbinding met Hertenkamp & Nieuwe Vijver te versterken.

Overweging; De oversteekplaatsen bij de Ossenweg en bij het fietspad knooppunt 96-87 Veluwe Kaasboer ook zo te maken als bij de Hertenkamp.

Waar het pad naar de Nieuwe Vijver op de Dellenweg uitkomt, is het wenselijk de beukenwal enigszins af te ronden. Daardoor krijgt de wandelende bezoeker uit de richting van de vijver meer zicht op de Dellenweg en de automobilist meer zicht op mensen die willen oversteken. De paden die langs de Dellenweg liggen zijn al tientallen jaren niet meer onderhouden en zijn op sommige plekken haast niet meer zichtbaar.

Dit is jammer, want deze paden werden vroeger veel door wandelaars gebruikt en door fietsers die het verkeer op de Dellenweg wilden vermijden. Het in goede staat terug brengen van deze paden is wenselijk.

Overweging om van dit stuk een 30km-zone te maken.

Voorbeeld; bij Stakenburg richting Ermelo. Vergelijkbare situatie met speelweide en overgang naar wandelgebieden.

Misschien zou de gehele Dellenweg van drempels moeten worden voorzien, dit ter bescherming van het overstekend wild en om de weg minder aantrekkelijk te maken voor sluipverkeer.

Financiën

De Stichting Episch Centrum, indiener van dit voorstel en dit wordt financieel gedragen door HBMD bv, (Het Begint Met Delen). Dit is een initiatief van de oprichter van QolorTech bv. Deze heeft als doel het bieden van een platform en het op vele wijzen ondersteunen van maatschappelijke initiatieven vanuit de samenleving.

Vanuit HBMD bv, is voorgesteld om een garantstelling te bieden van € 20.000,-/ jaar aan Episch Centrum, voor een periode van 10 jaar. Stichting Episch Centrum is daarmee de zekerheid achter dit project. Stichting Episch Centrum ontvangt ook gelden van derden t.b.v. maatschappij en erfgoed.

Van de gemeente is er een onderhoudsbudget voor Hertenkamp en Konijnenbult, nu begroot op 25.000 per jaar.

Respect voor Flora en Fauna

Door de gemeente en promotie Epe wordt gezegd dat de toerist, bezoeker in de toekomst, respectloos en groffer met de natuurgebieden om zal gaan. Onze ervaring is dat de toerist die de natuurgebieden bezoekt aan het genieten is, in alle rust en met respect voor de natuur. Het zijn meer de vaste bezoekers, zoals diegene die hun honden uitlaten, mountainbikers en ruiters die zich de natuur van de Renderklippen toe-eigenen. Zij zijn zich onvoldoende bewust dat zij in een kwetsbaar natuurgebied zijn.

Daarom raden wij aan bijvoorbeeld een duidelijk bord te plaatsen bij de parkeerplaats en bij het begin van de Heide met een losloop reglement voor eigenaars van honden. Dit kan een bescheiden bord zijn, zie de net nieuw geplaatste borden van gemeente Heerde.

Hierdoor kunnen eigenaren van honden aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid. (Het blijkt dat te veel hondeneigenaren er vanuit gaan dat ze hun hond vrij mogen laten rennen over de **hele** heide, met alle gevolgen van dien voor schapen, grondbroeders en het overige wild.) De Hondenlosloopgebied-App heeft haar tekst gelukkig het afgelopen jaar aangepast.

<https://www.doggydating.com/hondenlosloopgebied/renderklippen-epe>

Wat de ruiters betreft; indien wij de fiets- en wandelpaden goed begaanbaar willen houden, dan zal er exacter aangegeven moeten worden waar een ruiter niet of wel mag rijden. Ditzelfde geldt voor de mountainbikes.

Als wij de bezoeker de prachtige natuur van de Renderklippen willen laten ervaren en als we het hebben over respectvol omgaan met de natuur, dan passen plastic kokers ter bescherming van jonge aanplant niet bij deze ervaring.

Met de realisatie van dit plan wensen wij, dat we met zijn allen voor de toekomstige bezoekers en bewoners een mooi stukje natuur veilig kunnen stellen.

.

Stilte

Hoe stilte en

Levend Licht

De leegte vult

Van de haast

Van alle dag

"Een plan gecreëerd vanuit de Bron" Epe

